

**Aan de slag met de
informatievoorziening voor de
Omgevingswet: hoe een nulmeting uit
te voeren?**

1. DE OMGEVINGSWET EN DE NULMETING

U wilt aan de slag met de nulmeting op de informatievoorziening voor de Omgevingswet? In deze handreiking lichten wij graag kort de VNG-veranderaanpak toe waar de nulmeting onderdeel van is. Daarna zoomen we in op de manier waarop wij concreet organisaties helpen met het uitvoeren van de nulmeting. Na het lezen van deze handreiking kunt u binnen uw organisatie aan de slag met de nulmeting! Of kunt u met ons in gesprek gaan over de mogelijkheden van een door ArchiXL uitgevoerde nulmeting bij uw organisatie.

Omgevingswet: In 2021 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Een nieuwe wet die 26 wetten, 120 AMvB's en vele regelingen vervangt. Een wet die een grote impact heeft op de gehele overheid en in het bijzonder de gemeenten. Gemeenten dienen voor 2021 veranderingen door te voeren op het gebied van planvorming én vergunningverlening, handhaving en toezicht. Deze veranderingen hebben zowel betrekking op de manier van werken en organiseren als de ondersteunende informatievoorziening (informatie en systemen).

Nulmeting informatievoorziening: Om de impact van de Omgevingswet op de informatievoorziening goed te bepalen, biedt de VNG een nulmeting om de huidige situatie in beeld te brengen. Op basis van deze nulmeting kan een gemeente gericht aan de slag met de digitaliseringsopgave behorende bij de Omgevingswet. De nulmeting is een concreet product waarmee de gemeente kan bepalen hoe ze er nu voor staat op gebied van de informatievoorziening benodigd voor de invoering van de Omgevingswet. De nulmeting is onderdeel van de door de VNG voorgeschreven veranderaanpak voor de informatievoorziening.

De rol van ArchiXL bij de nulmeting: Wij hebben veel kennis en expertise op het gebied van de Omgevingswet in het algemeen en van de nulmeting in het bijzonder. Meerdere van onze consultants werken al jaren binnen het programma dat verantwoordelijk is voor de invoering van de Omgevingswet. De nulmetingmethodiek van VNG is zelfs door consultants van ArchiXL voor de VNG opgesteld. Vanuit ArchiXL hebben we daarnaast afgelopen periode bij diverse organisaties de nulmeting naar tevredenheid uitgevoerd.

Vraagt u ons voor de nulmeting? Dan zorgen wij ervoor dat u weet hoe uw organisatie er nu voorstaat. En bieden we concrete acties waarmee u aan de slag kunt om de informatievoorziening voor te bereiden op de Omgevingswet.

2. DE VNG VERANDERAANPAK

In de VNG-veranderaanpak worden zowel de *huidige* als de *toekomstige* situatie in het fysieke domein in beeld gebracht. Dit wordt gedaan op negen onderdelen, van processen tot en met benodigde gemeentelijke applicaties. Door de verschillen tussen de huidige en toekomstige situatie te analyseren, kan de gemeente bepalen welke stappen ze dient te zetten om op gebied van de informatievoorziening gereed te zijn voor de Omgevingswet.

Deze stappen (acties) kan de gemeente plaatsen op een *roadmap* waar de aspecten als kosten en tijd verder kunnen worden uitgewerkt. De nulmeting levert een eerste set aan acties die de gemeente dient uit te voeren. Vervolgens komen daar op basis van de keuzes die de gemeente maakt met betrekking tot de toekomstige situatie nog acties bij die eveneens op de roadmap worden geplaatst. Figuur 1 geeft deze aanpak schematisch weer.

Figuur 1: Aanpak VNG (Bron: VNG – Handreiking Aan de slag met de informatievoorziening Omgevingswet)

3. DE NULMETING – IN BEELD BRENGEN HUIDIGE SITUATIE

Het uitvoeren van een nulmeting is de eerste stap in de VNG-aanpak. Hiermee wordt zowel de organisatie (processen, afdelingen etc.) als de benodigde informatievoorziening in beeld gebracht. De negen onderdelen zijn gekozen aan de hand van de verwachte veranderingen door de komst van de Omgevingswet (zie tabel 1). Het is daarmee een gerichte nulmeting op basis waarvan al de eerste conclusies kunnen worden getrokken over de grootte van de veranderopgave van de gemeente.

Een voorbeeld hierbij: werkt de organisatie al geheel zaakgericht, dan zal de aanpassing voor de Omgevingswet minder groot zijn dan voor een organisatie waar zaakgericht werken nog in de kinderschoenen staat.

Tabel 1: onderwerpen en onderdelen van de nulmeting

Onderwerp	Onderdeel	
Product	1	Producten & Afdelingen
	2	Processen
Organisatie	3	Zaakgericht werken
	4	Publicatie
Proces	5	Applicaties
	6	Generieke digitale infrastructuur (digitale overheid)
	7	Informatie
	8	Informatie-uitwisseling
	9	Archivering

Wat is het doel van de nulmeting?

Doel van de nulmeting is het in beeld krijgen van huidige situatie op gebied van de processen en informatievoorziening, zodat de gemeente gericht aan de slag kan met de invoering van de Omgevingswet.

Zonder het uitvoeren van een nulmeting is de uitgangspositie van een organisatie niet goed in beeld, waardoor de veranderopgave kan worden onderschat. De nulmeting geeft inzicht in waar de organisatie nu staat en welke stappen (acties) de organisatie hoe dan ook moet gaan zetten in voorbereiding op de Omgevingswet.

Met de nulmeting kan een kwalitatief oordeel gegeven worden aan ieder van de negen onderdelen uit de VNG-nulmeting. Denk bij een kwalitatief oordeel aan:

- *Bevinding*: het Vergunning, Handhaving en Toezicht (VTH) systeem werkt nog niet op basis van de voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) benodigde gegevensstandaard.
- *Actie*: de gemeente dient haar VTH-systeem te updaten naar een versie die de nieuwe gegevensstandaard ondersteunt.

4. ARCHIXL AANPAK NULMETING

Om te komen tot een geslaagde nulmeting hanteren wij een aanpak met vijf stappen. In tabel 2 lichten we deze stappen verder toe zodat u zelf aan de slag kunt met de nulmeting. Wij zien dat organisaties voor het doorlopen van alle stappen minimaal acht weken de tijd nemen. Wij raden aan om in deze acht weken diverse tussentijdse terugkoppelingen te doen aan de geïnterviewden en opdrachtgever.

Aanpak in vijf stappen:

1. Voorbereiding
2. Kick-offbijeenkomst
3. Interviews, deskresearch en tussentijdse presentatie
4. Afsluitende bijeenkomst met eindpresentatie
5. Opleveren eindrapport

Tabel 2: Voorbeeld aanpak nulmeting in 5 stappen

Onderdeel	Doel	Beschrijving
1. Voorbereiding	Gezamenlijk voorbereiden nulmeting en kick-offbijeenkomst	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Breng het doel, betrokkenen, planning etc. in beeld. ▪ Bepaal de voor de deskresearch relevante documenten en bronnen. ▪ Plan interviews, kick-offbijeenkomst. ▪ Bereidt de kick-offbijeenkomst voor: inhoud, deelnemers, boodschap etc.
2. Kick-offbijeenkomst	Organisatie inlichten over nulmeting, in gesprek over Omgevingswet en ophalen van ideeën m.b.t. Omgevingswet uit organisatie.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorg voor een interactieve bijeenkomst waar medewerkers informatie krijgen over de Omgevingswet en de nulmeting. ▪ Geef voldoende ruimte om vragen te stellen. ▪ Haal direct de voor de nulmeting relevante ideeën op.
3. Interviews, deskresearch en tussentijdse terugkoppeling	Kennis vergaren voor nulmeting en terugkoppelen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doe onderzoek op basis van de documentatie (programmaplan, procesbeschrijvingen, architectuur, visiedocumenten etc.) ▪ Bereidt op basis van de deskresearch de Interviews met betrokken medewerkers voor. ▪ Lever iteratief tussentijdse versies van rapport op. ▪ Verzorg een terugkoppeling van de bevindingen ter voorbereiding op eindpresentatie. ▪ Presenteer de 0.9 versie van het eindrapport aan geïnterviewden, opdrachtgever en programmteam. ▪ Verwerk de input vanuit de presentatie. ▪ Plan de eindpresentatie aan gemeentelijk managementteam (MT).
4. Afsluitende bijeenkomst	Terugkoppeling van 0.9 versie van de nulmeting met ruimte voor laatste input	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Presenteer de bevindingen en aanbevelingen dan wel acties voor vervolg aan gemeentelijk MT. ▪ Biedt ruimte voor laatste input vanuit het MT.
5. Opleveren eindrapport nulmeting	Opleveren eindrapport op basis waarvan organisatie aan de slag kan met de IV voor de Omgevingswet	<p>Lever een eindrapport op met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bevindingen op ieder van de negen door de VNG gedefinieerde onderdelen; ▪ Aanbevelingen en concrete acties voor vervolg; ▪ Een initiële roadmap op basis van de acties.

Over adviesbureau ArchiXL

ArchiXL is een onafhankelijk IT-architectuuradviesbureau, gevestigd in Amersfoort. De naam ArchiXL is een samenvoeging van "Architectuur" en "XL". Architectuur is ons vakgebied. XL staat voor excelleren. Kenmerkend is onze focus op architectuur en onze pragmatische aanpak. Door onze jarenlange ervaring met architectuur weten we als geen ander wat de valkuilen zijn. Medewerkers van ArchiXL onderscheiden zich door hun communicatieve vaardigheden, resultaatgerichtheid, en hun abstractie- en inlevingsvermogen.

Eigen visie op architectuur

ArchiXL is eind 2007 opgericht vanuit een ambitie om het beste IT-architectuuradviesbureau van Nederland te worden. Het is onze passie om de doelmatigheid en effectiviteit van veranderingen en de wijze waarop architectuur daarbij wordt toegepast te verbeteren. In onze visie wordt architectuur nog onvoldoende effectief ingezet als middel om het halen van bedrijfsdoelstellingen te ondersteunen. Symptomen hiervan zijn dikke ontoegankelijke architectuurdocumenten, abstracte modellen die niet aansluiten bij de praktijk en architecten die zich afzonderen van de organisatie. Wij geloven sterk in een pragmatische en doelgerichte werkwijze. We hanteren hierbij enkele duidelijke principes. Deze staan hiernaast voor u kort samengevat. Wilt u meer weten? Neem dan contact op met ons via telefoon of e-mail.

ArchiXL heeft ervaring met het opzetten van architectuurfuncties, het reviewen van bestaande IT-organisaties en IT-oplossingen, en met het opstellen van architectuurdocumenten. Sinds 2010 biedt ArchiXL ook een scala aan opleidingen aan. Onze opleidingen onderscheiden zich door hun praktische insteek; wij vinden het belangrijk dat deelnemers met het geleerde in hun eigen praktijk direct aan de slag kunnen.

- Open architectuurstandaarden – standaarden zoals ArchiMate en TOGAF zijn gebaseerd op veel kennis en ervaring en vereenvoudigen communicatie.
- Best-practices – organisaties zijn in veel opzichten niet uniek en hergebruik van bestaande architecturen is daarom verstandig.
- Iteratief werken – het is belangrijk om snel antwoord te geven op vragen vanuit de business; dit hoeft niet direct een volledig antwoord te zijn.
- Concrete en bruikbare resultaten – architectuurproducten moeten direct bruikbaar zijn.
- Samenwerking – essentieel voor het verkrijgen van de juiste inzichten en het doorvoeren van veranderingen.
- "Net genoeg" architectuur – architectuurproducten moeten bijdragen aan de doelstellingen en niet meer beschrijven dan noodzakelijk.

Nijverheidsweg-Noord 60-27
3812 PM Amersfoort
T 033-258 5545
F 084-229 8880
E info@archixl.nl
I <http://www.archixl.nl>